

Tuchtcollege, uitspraak van 12 juli 2018, nr. TC 57/2018

(mr. W. Brouwer, prof. dr. A.H.H. Bollen- Vandenboorn en G.P. Vermeulen RA)

Noot: mr. G. Lammers

Weigering NOAB-lid om tijdens zijn herkwalificatie aan de reviewer inzage in zijn cliëntendossiers te verlenen, dit met een beroep op de privacywetgeving.

Art. 14 van het Reglement (Her)Kwalificatie en Toelating NOAB en art. 10 lid 6 van de Statuten NOAB (ontzetting uit het lidmaatschap).

Op 12 juli 2018 heeft het Tuchtcollege een belangwekkende uitspraak gedaan. De kernpunten worden hieronder samengevat.

1. Het verzoek

Op grond van art. 10 lid 6 van de Statuten verzoekt het bestuur van NOAB het Tuchtcollege om het NOAB-lid X uit zijn lidmaatschap te ontsetten, omdat hij de vereniging NOAB op onredelijke wijze benadeelt. De grondslag van dit verzoek is het feit dat het NOAB-lid in strijd met art. 14 van het Reglement (Her)Kwalificering en Toelating NOAB heeft gehandeld door in het kader van zijn herkwalificatie-onderzoek te weigeren een complete cliëntenlijst te overleggen waaruit de reviewer dossiers kan opvragen, die dan direct en zonder voorbehoud aan die reviewer ter inzage moeten worden gegeven.

In de visie van NOAB bestaat de onredelijke benadeling hieruit dat zij als beroepsorganisatie niet meer kan instaan voor het dragen van het kwaliteitskeurmerk NOAB door het NOAB-lid in kwestie.

2. De feiten

2.1. Vanaf 2000 is de heer X NOAB-lid. In 2005 heeft hij volledig meegewerkt aan zijn herkwalificatie-onderzoek. Dit onderzoek werd uitgevoerd door de door het NOAB-bestuur aangewezen reviewer met wie een geheimhoudingsovereenkomst was gesloten. (Vgl. art. 7 Reglement (Her)Kwalificatie en Toelating NOAB, toev. bew.).

2.2. In 2011 moest het NOAB-lid opnieuw geherkwalificeerd worden. De reviewer heeft zijn onderzoek toen niet kunnen doen. Hij heeft n.l. als volgt gerapporteerd: “De heer X geeft aan dat de herkwalificatie in de statuten en reglementen van de vereniging en het verschil met periodieke controle onduidelijk is. Hij vindt dat hij onvoldoende is gevrijwaard voor zijn geheimhouding tegenover de toetsers en overigens problemen heeft met de gebrekkige kwaliteit van de nieuwe kwaliteitsvoorstellen van de commissie. Daarom is het niet mogelijk om de toetsing aan te vangen”.

2.3. De directeur van NOAB heeft vervolgens in november 2011 het NOAB-lid bezocht om de statuten en reglementen met hem te bespreken. Aanpassingsvoorstellen zijn daarna door de Algemene Ledenvergadering verworpen. Het bestuur van NOAB heeft uiteindelijk besloten om het herkwalificatie-onderzoek bij het NOAB-lid in kwestie uit te stellen totdat de nieuwe statuten en reglementen van kracht zouden zijn. Voor de statuten is dit juli 2013 geworden en voor de reglementen november 2016.

2.4. Op 2 mei 2017 volgde het herkwalificatie-onderzoek bij het NOAB-lid. Hij stelde zich op het standpunt dat de bepalingen van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) hem verbieden medewerking te verlenen. De dossiers mogen naar zijn mening alleen na expliciete toestemming van zijn cliënten ter inzage worden verstrekt. De reviewer heeft toen als volgt gerapporteerd: “Er is geen inzage verleend

in de cliëntendossiers met beroep op de geheimhoudingsbepaling van de Wbp en Wwft. Daardoor is het als toetsers niet mogelijk geweest om op dossierniveau de werking van de kwaliteitsbeheersing te toetsen. Voorafgaand aan de toetsing is aan de heer X aangegeven wat het standpunt van NOAB is met betrekking tot het toegang verlenen tot dossiers. De heer X heeft in het toetsingsgesprek aangegeven dat hij contact heeft gezocht met de Autoriteit Persoonsgegevens die hem telefonisch heeft gemeld dat hij valt onder de geheimhoudingsbepaling. Op mijn vraag of dit ook schriftelijk of per mail was bevestigd was het antwoord “nee”. Vervolgens adviseert de reviewer (toetsers) als volgt: “Feitelijk is er geen mogelijkheid gegeven om de toetsing uit te voeren volgens de in bijgaande formulieren dossierreview. Dit is de tweede maal. Ook bij de voorgaande toetsing in 2011 is geen gelegenheid gegeven om de dossiers in te zien. Het bij deze constatering behorende advies is het schorsen van het lidmaatschap. De mogelijke consequenties voor het lidmaatschap van het door de heer X ingenomen standpunt zijn hem kenbaar gemaakt.”.

2.5. De Commissie Kwalificering en Toelating NOAB heeft vervolgens het bestuur van NOAB geadviseerd de heer X als lid te schorsen, bij niet meewerken gevolgd door roeyement. Op 6 november 2017 heeft het bestuur de heer X verzocht om binnen 14 dagen daarna te verklaren alsnog aan het herkwalificatie-onderzoek mee te werken onder de door NOAB gestelde voorwaarden, bij gebreke waarvan schorsing en uiteindelijk roeyement zal volgen.

2.6. Bij brief van 21 november 2017 heeft de heer X verklaard niet mee te werken. Op 22 december 2017 heeft het bestuur van NOAB hem aangezegd dat hij met ingang van 1 januari 2018 is geschorst. Hangende die schorsing zal het bestuur het Tuchtcollege NOAB verzoeken hem te roeyen (conform de statuten te lezen als ontzetting uit het lidmaatschap, toev. bew.).

3. Overwegingen Tuchtcollege

3.1. In dit geschil draait het om de verplichting van het NOAB-lid om in het kader van zijn herkwalificatie-onderzoek medewerking te verlenen aan de uitvoering van art. 14 van het Reglement(Her)Kwalificering en Toelating NOAB, te weten het ter inzage overleggen van een complete cliëntenlijst, waaruit de reviewer dossiers kan opvragen, die direct en zonder voorbehoud ter inzage moeten worden verstrekt. Het staat vast dat het NOAB-lid dit – ook na tussentijdse aanpassing van voormeld reglement – tot tweemaal toe heeft geweigerd.

3.2. Voor zijn weigering beroept het NOAB-lid zich op de privacy van zijn klanten, meer in het bijzonder op de bepalingen van de Wbp (Wet bescherming persoonsgegevens), die hem zonder uitdrukkelijke toestemming van zijn klanten verbieden inzage in zijn dossiers te verschaffen. Het Tuchtcollege overweegt dat dit beroep op art. 8 sub a van de Wpb in deze zaak niet opgaat. De rechtmatige grondslag voor het verlenen van inzage in de cliëntendossier in het kader van het herkwalificatie-onderzoek volgt naar het oordeel van het Tuchtcollege uit art. 8 sub f van de Wpb, te weten de inzage mag, indien dit noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang van NOAB als derde. De inzage is *noodzakelijk* voor de controle op de naleving van de door NOAB voorgeschreven kwaliteitseisen teneinde de kwaliteit van NOAB als beroepsorganisatie en van haar leden te kunnen verzekeren, zijnde *het gerechtvaardigd belang* van NOAB als derde. Immers, een en ander raakt het bestaansrecht van NOAB en het door haar uitgegeven keurmerk in de kern.

3.3. Alhoewel het NOAB-lid ter zitting het gerechtvaardigd belang van NOAB heeft erkend, meent hij dat het belang van zijn klanten (betrokkenen in de zin van art. 8 sub f van de Wpb, toev. bew.) moet prevaleren. Het Tuchtcollege passeert dit verweer door als volgt te overwegen. Het NOAB-lid heeft de door NOAB ter zitting gegeven uitleg over de waarborgen waarmee de review en de afhandeling daarvan is omkleed niet weersproken. In dit kader verwijst het Tuchtcollege naar de

geheimhoudingsverplichting, die rust op de reviewers en alle bij NOAB betrokken personen (Vgl. art. 7 van het Reglement (Her)Kwalificering en Toelating NOAB, toev. bew.).

3.4. Resumerend is het Tuchtcollege van oordeel dat het NOAB-lid door zijn weigering tot medewerking aan het herkwalificatie-onderzoek in ernstige mate heeft gehandeld in strijd met de statuten, reglementen of besluiten van de vereniging NOAB zoals bedoeld in art. 10 lid 6 van de Statuten, hetgeen een voortzetting van het lidmaatschap in zoverre niet rechtvaardigt. Hij is uit vrije wil lid van NOAB geworden en heeft zich daarmee vrijwillig verbonden aan de NOAB-regelgeving teneinde van de voordelen van het lidmaatschap te kunnen genieten en het NOAB-keurmerk te kunnen voeren. Zolang hij aan de NOAB-regelgeving is onderworpen, dient hij medewerking te verlenen aan de rechtmatige verzoeken tot herkwalificering en op basis daarvan aan het verlenen van inzage in zijn dossiers. Het verstrekken van een complete cliëntenlijst en inzage in de dossiers is noodzakelijk om NOAB-lid te kunnen blijven. Daarbij komt dat de bewaking van de kwaliteit van de NOAB-leden ook in het belang van de klanten van die NOAB-leden is.

3.5. Op grond van het voorgaande komt het Tuchtcollege tot het oordeel dat er termen aanwezig zijn om de maatregel van ontzetting uit het lidmaatschap NOAB op te leggen, maar voegt daaraan het volgende toe. Voor het geval het (geschorste) NOAB-lid alsnog instemt met de voor het lidmaatschap geldende voorwaarden en op basis daarvan alsnog volledig meewerkt aan zijn herkwalificatie-onderzoek en dit binnen drie maanden na de datum van het onherroepelijk worden van de uitspraak kenbaar maakt, zal het Tuchtcollege de maatregel van ontzetting uit het lidmaatschap pas doen ingaan op de datum drie maanden na de datum waarop de uitspraak onherroepelijk is geworden of zoveel eerder indien het NOAB-lid in kwestie kenbaar heeft gemaakt dat hij niet volledig zal meewerken aan een herkwalificatie-onderzoek.

4. De beslissing

Het Tuchtcollege:

- legt aan het NOAB-lid de maatregel van voorwaardelijke ontzetting uit het lidmaatschap NOAB op als bedoeld in art. 12 lid 2, tweede letter c, van het Reglement Tuchtrechtspraak;
- stelt als voorwaarde dat het NOAB-lid binnen drie maanden na de datum van het onherroepelijk worden van deze uitspraak meldt dat hij volledig zal meewerken aan een NOAB-herkwalificatie-onderzoek, waartoe hij door verzoekster tijdig dient te worden uitgenodigd;
- beslist dat deze maatregel (lees: de ontzetting uit het lidmaatschap) ingaat op de datum drie maanden na de datum van het onherroepelijk worden van deze uitspraak of zoveel eerder indien het NOAB-lid vóór afloop van die termijn kenbaar maakt alsnog niet volledig aan een NOAB herkwalificatie-onderzoek mee te zullen werken;
- bepaalt dat deze uitspraak in geanonimiseerde vorm openbaar wordt gemaakt door publicatie in "Activa", het periodiek van NOAB.

Noot

1. Inleiding.

1.1. De kernartikelen in deze zaak zijn art. 14 van het Reglement (Her)Kwalificering en Toelating NOAB en art. 8 sub a en sub f Wpb (Wet bescherming persoonsgegevens). Op dit laatste artikel heeft het NOAB-lid in kwestie zich beroepen. De Wpb is per 25 mei 2018 vervangen door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het Tuchtcollege heeft naar oud recht (Wpb) moeten beslissen.

1.2. Uit de uitspraak blijkt dat voor de gegevensverwerking (in deze zaak: de inzage van cliëntendossiers door de NOAB-reviewer in het kader van een herkwalificatie-onderzoek) de in art. 8

sub a Wpb bedoelde toestemming van de cliënt van een NOAB-lid niet nodig is. Voldoende is dat er voor de gegevensverwerking een *rechtvaardigingsgrond* is. In deze zaak is dat art. 8 sub f Wpb. Op grond van dit artikel mogen persoonsgegevens worden verwerkt indien dit *noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt*. In de thans geldende wetgeving is een soortgelijke bepaling te vinden in art. 6 AVG.

2. De uitspraak.

2.1. In de kern komt de uitspraak erop neer dat het NOAB-lid tijdens zijn herkwalificatie-onderzoek op grond van art. 14 van het Reglement (Her)Kwalificatie en Toelating NOAB de reviewer inzage in zijn cliëntendossiers moet geven, zodat hij op de door NOAB voorgeschreven kwaliteitseisen gecontroleerd kan worden. Indien hij dit weigert, ontstaat de situatie zoals omschreven in art. 10 lid 6 van de Statuten. Op grond hiervan is het bestuur van NOAB bevoegd het Tuchtcollege te verzoeken het desbetreffende NOAB-lid uit zijn lidmaatschap te onttrekken.

2.2. Uit de uitspraak blijkt dat het ter inzage geven van de cliëntendossiers op grond van art. 8 sub f Wpb is gerechtvaardigd. Die inzage is n.l. noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang van NOAB als derde, omdat het doel van die inzage het bestaansrecht van NOAB als beroepsorganisatie raakt alsmede het door haar uitgegeven NOAB-kwaliteitskeurmerk. Hierbij is van essentieel belang dat de privacybelangen van de cliënt van het NOAB-lid voldoende worden beschermd door de geheimhoudingsverplichting van de door NOAB ingeschakelde reviewer en alle bij de herkwalificatie betrokken personen (vgl. art. 7 van het Reglement (Her)Kwalificering en Toelating NOAB).

2.3. Ik zou menen dat de strekking van de uitspraak van het Tuchtcollege ook toegepast kan worden op de huidige wetgeving, i.c. art. 6 AVG. In dit artikel wordt ook het criterium “noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigd belang” gehanteerd. 3.

Art. 4 AVG (omschrijving van “persoonsgegevens”).

3.1. Volgens de wet moet het gaan om informatie over *een natuurlijk persoon*. Gegevens over een naamloze/besloten vennootschap, stichting of een vereniging zijn dus geen persoonsgegevens.

3.2. Indien de reviewer tijdens zijn herkwalificatie-onderzoek ter controle een dossier van een besloten vennootschap kiest, komt de AVG niet aan de orde. Stel dat het NOAB-lid in dat geval met een beroep op zijn geheimhoudingsplicht jegens zijn cliënte weigert inzage in dat dossier te geven. Wat nu? Gelet op art. 6 van de Gedrags- en Beroepsregels NOAB, laatst gewijzigd 21 nov. 2018, gelezen in samenhang met art. 7 van het Reglement (Her)Kwalificering en Toelating NOAB, kan dat beroep hem niet baten. Hij moet dat dossier ter inzage geven.

Mr. G. Lammers, oud-lid Tuchtcollege NOAB.